

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลคลองหลา

อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

Guidelines for Development Tourism Potential in Tambon Khlong Lha, Hoi Khong District, Songkhla Province

กณณิกา ยิ่งไทย¹, ศุภรัตน์ พินสุวรรณ² และวรุฒม์ นาที้³

Kannika Yingthai¹, Suparat Pinsuwan² and Warut Natee³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพการท่องเที่ยวตามหลักองค์ประกอบการท่องเที่ยว พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลัก 3As ในพื้นที่ตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา เน้นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าตำบลคลองหลา เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีอ่างเก็บน้ำคลองหลาเป็นแหล่งน้ำสำคัญ ประชากรทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก และทำสวนผลไม้ เช่น สวนทุเรียนพันธุ์ปากท่า ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของพื้นที่ มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงบ้านสวนธนพร และสินค้าชุมชนที่สร้างเอกลักษณ์ดึงดูดความสนใจจากผู้เยี่ยมชม เช่น เครื่องแกง น้ำพริกไตปลา ข้าวเหนียวกวน กล้วยฉาบ กระเป๋าจักสานจากเส้นใยพลาสติก เส้นใยกอแก้ว และไข่เค็ม โดยมีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.04, S.D. = 0.23) สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลัก 3As ควรเริ่มจากการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวที่ระบุฤดูกาลที่น่าสนใจ การจัดตั้งตลาดท้องถิ่นที่จำหน่ายสินค้าพื้นบ้านและของฝากเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างโอกาสให้ผู้เยี่ยมชมได้สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรมีซ่อมแซมถนน ป้ายบอกทางที่ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวก และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มสถานที่เช็คอินและอาคารที่พัก รวมถึงการปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวสะดวกและปลอดภัยมากขึ้น

คำสำคัญ : บริบท, ศักยภาพการท่องเที่ยว, การพัฒนาการท่องเที่ยว, ตำบลคลองหลา

¹ นิสิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, E-mail: 641011096@tsu.ac.th (corresponding author)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, E-mail: suchoo74@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, E-mail: warutna@tsu.ac.th

Abstract

This study aimed to examine the context and potential of tourism based on the tourism components framework, as well as to propose tourism development strategies following the 3As principle in Khlong La Subdistrict, Khlong Hoi Khong District, Songkhla Province. The research utilized a mixed-methods approach, employing in-depth interviews and questionnaires as research tools.

The results revealed that Khlong La Subdistrict is a lowland area with the Khlong La Reservoir as an important water source. The local population primarily engages in rubber farming and fruit orchards, such as the "Pak Tha" durian, which is a distinctive product of the area. The subdistrict also features a community learning center focused on the sufficiency economy, Ban Suan Thanaporn, and local products that create unique characteristics attracting visitors, such as curry pastes, spicy fish paste, sticky rice with coconut, crispy fried bananas, woven bags made from plastic fibers, glass fibers, and salted eggs. Overall, the tourism potential is at a moderate level ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.23). For tourism development according to the 3As framework, it is recommended to begin by creating a tourism calendar highlighting interesting seasons, establishing local markets that sell handmade goods and souvenirs to stimulate the economy and provide visitors with the opportunity to experience local culture. Road repairs, clear signage for easy access, and the use of social media for promotion should be implemented to increase outreach to the target audience. Additionally, more check-in locations and accommodation facilities should be developed, as well as improvements to public transportation systems, to make travel more convenient and safe for tourists.

Keywords: Context, tourism potential, tourism development, Khlong La Subdistrict

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวสูง มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทั้งในด้านของทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สร้างความประทับใจในเรื่องของความงาม ความเป็นธรรมชาติ ตลอดจนมีแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนา อันแสดงถึงอารยธรรมความเจริญของท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม ที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ซึ่งสามารถสร้างภาพลักษณ์และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เหล่านี้สามารถดึงดูดความนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (พจนานุกรม, 2557)

พื้นที่ตำบลคลองหลา เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสงขลา ซึ่งเน้นการท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ชุมชน โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำคลองหลา เป็นอ่างเก็บน้ำตามโครงการพระราชดำรินของในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ มีทิวทัศน์และทัศนียภาพที่สวยงาม วัดโคกกอ เป็นหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีความเก่าแก่อยู่คู่กับชุมชนแห่งนี้มายาวนาน นอกจากนี้ยังมีแหล่งเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ บ้านสวนธนพร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมประชุม จัดอบรม ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน อาหารพื้นถิ่น โฮมสเตย์สำหรับพักค้าง กิจกรรมปั่นจักรยานชมบ้านโบราณ อีกทั้ง ตำบลคลองหลายังมีผลิตภัณฑ์ตำบลที่น่าสนใจจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกหลากหลาย ได้แก่ กล้วยหินฉาบจากกลุ่มกล้วยหินฉาบบ้านสายชะ เครื่องจักสาน จากกลุ่มจักสานบ้านช่างแก้ว น้ำผึ้งชันโรง จากกลุ่มเลี้ยงผึ้งชันโรงบ้านช่างแก้ว เครื่องแกง จากกลุ่มเครื่องแกงบ้านช่างแก้ว และไข่เค็ม จากกลุ่มทำไข่เค็มบ้านโนนด เป็นต้น

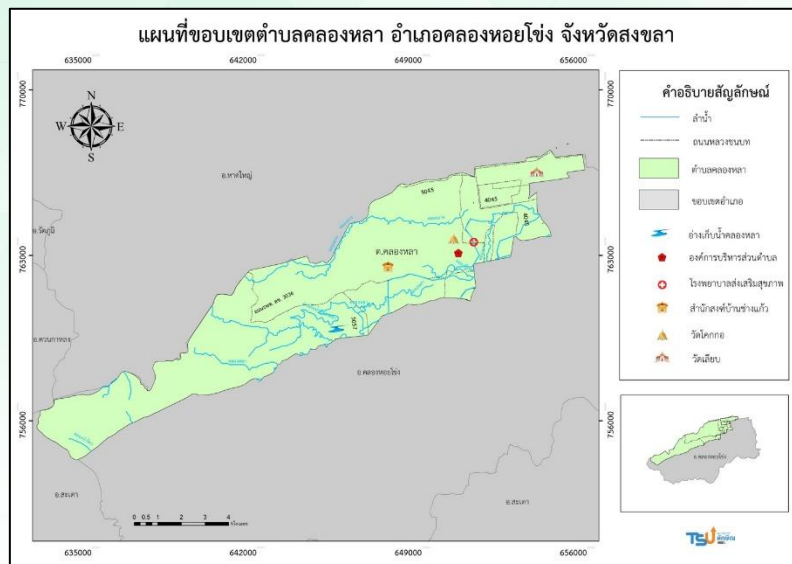
แต่อย่างไรก็ตามแม้ตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จะมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ มากมายที่น่าสนใจ แต่ตำบลคลองหลา ยังไม่เป็นที่รู้จักสำหรับผู้คนภายนอกมากพอ เนื่องด้วยยังขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน จึงควรมีแนวทางการจัดการท่องเที่ยวและพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน อนุรักษ์และปรับปรุงทรัพยากร และวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่นให้ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นแต่ยังเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความ เป็นอยู่ร่วมกันในชุมชนด้วย ดังนั้นการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในทุก ๆ ด้านผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยวของตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา เพื่อให้ทราบถึงบริบทของชุมชน ศักยภาพ การท่องเที่ยวในชุมชน และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนตามหลัก (3As) (ชูสิทธิ์ ชูชาติ 2542)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาบริบทของตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
2. ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวตามหลักขององค์ประกอบการท่องเที่ยว
3. เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลัก 3As

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ตำบลคลองหลา อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านสะพานหมาก หมู่ 2 บ้านโนนด หมู่ 3 บ้านใหม่ หมู่ 4 บ้านทอนไม้ไผ่ หมู่ 5 บ้านสายชะ หมู่ 6 บ้านต้นสำน และ หมู่ 7 บ้านช่างแก้ว

ภาพที่ 1 แผนที่พื้นที่ขอบเขตตำบลคลองหลา

ที่มา : ผู้วิจัย (2567)

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากที่พักอาศัยของตนเอง เพื่อไปทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน หย่อนใจ การติดต่อธุรกิจ หรือการไปเยี่ยมคนรู้จัก ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจมีการพักแรมหรือไม่พักแรมค้างคืนก็ได้ (ธง คำเกิด และคณะ, 2564) สำหรับประเทศไทยมีทรัพยากรที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ หาดทราย ภูเขา น้ำตก และความหลากหลายของสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางภูมิปัญญา เช่น การทอผ้า การเพาะปลูกพืช วิถีชุมชน ทรัพยากรเหล่านี้เองเป็นจุดดึงดูดความสนใจเชื้อเชิญคนต่างถิ่นมาแสวงหาความสวยงามในทรัพยากรที่ประเทศไทยมี ไม่ว่าจะเป็นคนต่างชาติหรือคนไทยด้วยกันเองต่างหลงใหลในการท่องเที่ยว จากความพร้อมด้านทรัพยากรของประเทศและวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนไทยที่มีรอยยิ้มจนได้ชื่อเล่นว่า สยามเมืองยิ้ม ทำให้รัฐบาลมีการกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยวจะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดหมายการเดินทางจากทั่วโลก (วรวิทย์ แก้วไพรินทร์, 2564)

3.1.1 ความสำคัญของทรัพยากรทางท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่ สิ่งของ กิจกรรม หรือมิติอื่นใดที่สามารถให้คุณค่าเชิงการท่องเที่ยว เช่น ความงามตามธรรมชาติ คุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการเรียนรู้ประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะของรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง เช่น สิ่งก่อสร้าง ของที่ระลึก ถ้ำ และน้ำตก เป็นต้น และนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้องแต่สามารถสัมผัสได้ด้วยทางภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภาษา ความเป็นชนเผ่า และการเล่นการแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น (มนัส สุวรรณ และคณะ, 2538)

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพทางการท่องเที่ยว

ศักยภาพการท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ สิ่งแวดล้อมและชุมชน ในการนำมาใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว เอื้อต่อการพัฒนาหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและสามารถรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวได้ ให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความน่าสนใจในการมาท่องเที่ยวภายใต้ความเหมาะสมในการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศ (ดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์, 2561)

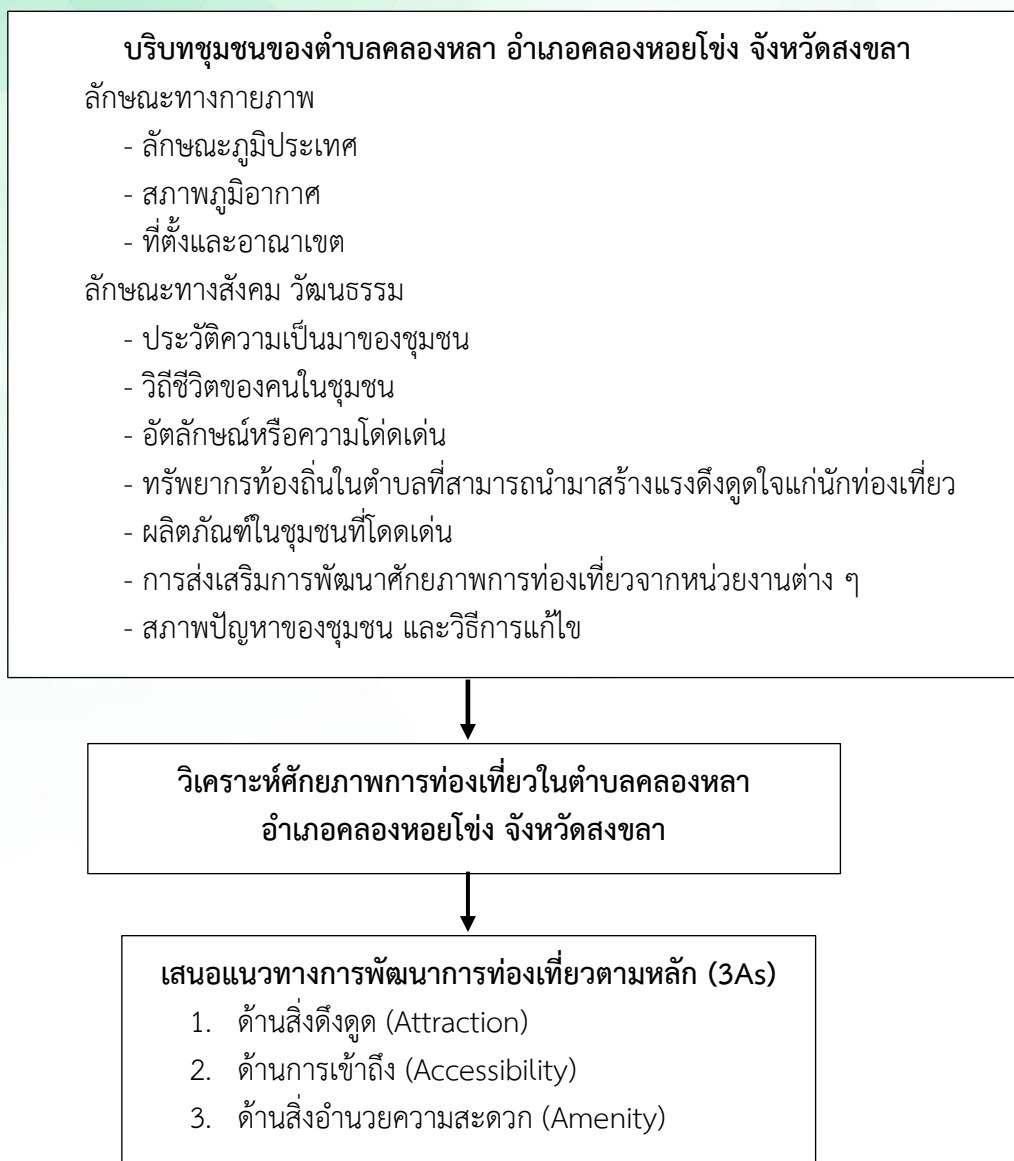
3.2.1 องค์ประกอบการท่องเที่ยว องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 3 ประการ หรือ 3As ดังต่อไปนี้

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) [เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้น ๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว โดยแต่ละกลุ่มจะสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทแตกต่างกันไป

2) ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

3) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังทรัพยากรท่องเที่ยวนั้น ให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะอยู่นานวันขึ้นซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวหมายถึงสรรพสิ่งทีรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

3.3 กรอบแนวคิดวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย (2567)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยการใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน ศักยภาพการท่องเที่ยว พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนตำบลคลองหลา ผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1) แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ส่วนที่ 2 เสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามหลัก 3As

4.2 วิธีการรวบรวมข้อมูล

4.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แบบเจาะจง ซึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ และ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยกำหนดประเด็นแนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 1) บริบทการท่องเที่ยวของตำบลคลองหลา 2) ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลคลองหลา และ 3) ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาตามหลัก (3As) ในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากงานวิจัย ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มเป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย

4.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 10 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวกหรือสมัครใจ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่ม (Grouped Data) ให้เป็นระเบียบ โดยนำเสนอในรูปของตาราง แจกแจงความถี่

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากในช่วงเก็บข้อมูลวิจัยการท่องเที่ยวของตำบลคลองหลามีนักท่องเที่ยวน้อย จึงเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวได้น้อย

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอข้อมูล

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นแบบรายการ (Check-list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ต่อเดือน หาค่าความถี่แล้วสรุปออกมาเป็นร้อยละ (Percentage)
- 2) วิเคราะห์แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 15 อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2555)

$$\text{ใช้สูตร ดังนี้} \quad \bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

- 3) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของ ลีเคิร์ท (Likert) ได้ดังนี้ (ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) และนำมาวิเคราะห์ระดับของศักยภาพโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1.0 – 1.80	หมายถึง	ศักยภาพน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ศักยภาพน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	ศักยภาพปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	ศักยภาพมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	ศักยภาพมากที่สุด

5. สรุปผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงบริบทของตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ซึ่งพบข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือชุมชนคลองหลาอาศัยอยู่ในที่ราบลุ่ม วิถีชีวิตของคนในชุมชนตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา เป็นแบบที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวชนบทในภาคใต้ของไทย ชุมชนคลองหลาเน้นการทำเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำสวนยางพาราเป็นกิจกรรมหลักที่สร้างรายได้สำคัญให้กับชาวบ้าน นับเป็นอาชีพหลักของคนในพื้นที่ ทำสวนผลไม้ เช่น สวนทุเรียนพันธุ์พื้นบ้าน เช่น พันธุ์ปากทำ ที่เป็นจุดเด่นของตำบล การทำนาในบางหมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 4 ไร่จ้างทั่วไปและอาชีพราชการบ้างในส่วนน้อย มีการพึ่งพาอาศัยกันในชุมชน ชาวบ้านในชุมชนมีการรักษาและสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมประเพณีตลอดทั้งปี เช่น ประเพณีรับเทวดา ในคืนวันเข้าพรรษา ประเพณีทำบุญเดือนสิบ แรม 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี ประเพณีทอดผ้าป่า

ทอดถิ่นซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน โดยมีวัดโคกกอกและวัดเลียบเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในตำบล นอกจากนั้นคนในชุมชนจะอาศัยประโยชน์จากแหล่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำคลองหลาในการใช้สอยทั้งตำบล โดยรวมแล้ว ชุมชนคลองหลาเป็นชุมชนที่มีความร่วมมือและความเป็นกันเองในชีวิตประจำวัน โดยมีการทำงานและการใช้ชีวิตที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติและการทำเกษตรกรรมเป็นหลัก

อัตลักษณ์หรือความโดดเด่นของตำบลคลองหลาคือ ตำบลคลองหลาตั้งอยู่อยู่บริเวณที่ราบลุ่ม ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมต่อการเกษตร เนื่องจากมีที่ดินอุดมสมบูรณ์และมีอ่างเก็บน้ำคลองหลาที่ให้ประโยชน์แก่ประชาชนในตำบลทั้งหมด ชุมชนคลองหลามีวิถีชีวิตแบบชนบทที่เรียบง่าย โดยที่เครือข่ายชาวบ้านในชุมชนมีความเข้มแข็งและให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด ตำบลคลองหลามีอัตลักษณ์และความโดดเด่นในด้านการเกษตร โดยเฉพาะในเรื่องการปลูกสวนทุเรียนพันธุ์เก่าแก่ดั้งเดิมที่มีความโดดเด่นเป็นของดีประจำถิ่น เป็นทุเรียนพันธุ์พื้นบ้านพันธุ์ปากท่าอายุ 200 ปี ซึ่งเป็นพันธุ์ทุเรียนที่มีความเฉพาะตัวและมีประวัติศาสตร์ยาวนาน โดยผู้ปลูกทุเรียนพันธุ์ปากท่าคนแรกชาวบ้านในท้องถิ่นเรียกกันว่า โต๊ะลอร์ด ช่วงที่ทุเรียนพันธุ์ปากท่าให้ผลผลิตจะอยู่ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคมของทุกปี การปลูกทุเรียนพันธุ์นี้พบเฉพาะในหมู่ที่ 7 ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่ไม่สามารถปลูกได้ในสถานที่อื่นโดยรักษารสชาติและคุณภาพอันเป็นเอกลักษณ์เช่นเดียวกัน ลักษณะประจำพันธุ์ของทุเรียนพันธุ์ปากท่ารูปทรงผลเป็นทรงกลม น้ำหนักผลเฉลี่ย 1.8 - 2 กก. สีเนื้อเป็นสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน รสชาติดี ราคาขายกิโลกรัมละ 100 บาทการมีทุเรียนพันธุ์ปากท่าจึงถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือนตำบลคลองหลา

ผลิตภัณฑ์หลักที่มีความโดดเด่นในชุมชนประกอบด้วย ทุเรียนพันธุ์พื้นบ้าน โดยเฉพาะพันธุ์ปากท่าที่เป็นจุดเด่นของที่นี่ นอกจากนั้นยังมีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสวนธนพร เครื่องแกง น้ำพริกไตปลา และข้าวเหนียวกวนจากบ้านช่างแก้วหมู่ที่ 7 ถ้วยฉาบกับกระเป๋าจักรสานจากเส้นใยพลาสติกหมู่ที่ 5 กระเป๋าจักรสานจากเส้นใยกอแก้ว หมู่ที่ 3 ไข่เค็มกับข้าวเหนียวกวนบ้านโนนดจากหมู่ที่ 2 ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับชุมชนและมีศักยภาพในการดึงดูดความสนใจจากผู้เยี่ยมชม (จากการสัมภาษณ์, สิงหาคม 2567)

ระดับศักยภาพการท่องเที่ยวตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว 10 คน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับศักยภาพโดยภาพรวมของการท่องเที่ยว ตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม

เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับศักยภาพ
1.ด้านสิ่งดึงดูดใจ	3.72	0.23	มาก
2.ด้านการเข้าถึง	3.00	0.12	ปานกลาง
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.56	0.24	น้อย
รวม	3.04	0.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าศักยภาพโดยรวมของ ตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.23) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว มีศักยภาพสูงที่สุด คืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.23) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเข้าถึง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.12) และระดับน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.24) ตามลำดับ

นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักถึงศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลคลองหลา ตามหลัก 3As พบว่า ตำบลคลองหลามีสิ่งดึงดูดใจที่มีศักยภาพมาก เช่น สภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรม ด้านการเข้าถึงมีศักยภาพปานกลางเนื่องจากมีปัญหาดถนนชำรุด ปัญหาระบบไฟฟ้าส่องทางและป้ายบอกเส้นทางยังไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สะดวกต่อการบริการนักท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกก็มีศักยภาพปานกลาง โดยเฉพาะเรื่องร้านอาหาร ห้องน้ำของฝากที่ระลึก และที่พักที่ยังขาดแคลน การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวตำบลคลองหลา ผู้วิจัยได้เห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลคลองหลา ตามหลัก 3As ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวของตำบลคลองหลา เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางตามฤดูกาลและช่วงที่ผลไม้พร้อมให้เลือก สนับสนุนการจัดตั้งตลาดท้องถิ่นที่สามารถจำหน่ายสินค้าภายในชุมชน ของฝาก ของที่ระลึก และอาหารพื้นเมือง เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน รวมถึงพัฒนาการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ผ่านสื่อสังคม เช่น TikTok, Facebook, และ Instagram เพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลและโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรปรับปรุงจุดเช็คอิน อาคารที่พัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และจัดทำแผนที่สำหรับนักท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึง ควรปรับปรุงถนน เส้นทางคมนาคม และเพิ่มไปส่องทาง พร้อมติดตั้งป้ายบอกทางและสัญญาณจราจรที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายและไม่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสับสน สร้างจุดบริการนักท่องเที่ยวและศูนย์ข้อมูลที่มีแผนที่และบริการช่วยเหลือ นอกจากนี้ควรใช้การตลาดดิจิทัลและสื่อออนไลน์เพื่อโปรโมทและดึงดูดนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรเพิ่มบริการขนส่ง เช่น รถประจำทาง รถพ่วง และรถราง เพื่อให้การเดินทางสะดวกขึ้น ควรปรับปรุงห้องน้ำสาธารณะให้สะอาดและรองรับส่งภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยวที่ไม่มียานพาหนะ การพัฒนาตลาดท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายสินค้าชุมชนและอาหารพื้นเมืองก็จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและเพิ่มความหลากหลายในการเลือกซื้อสินค้า การสร้างแผนที่ท่องเที่ยวที่ละเอียดจะช่วยให้ผู้มาเยือนสามารถวางแผนการเดินทางได้ง่ายขึ้น และการใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ จะช่วยเพิ่มการรับรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนตำบลคลองหลาอย่างมีประสิทธิภาพ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าตำบลคลองหลาในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกยางพาราและทุเรียน พื้นบ้านพันธุ์ปากท่า ซึ่งเป็นจุดเด่นและอัตลักษณ์ที่สำคัญของพื้นที่ ซึ่งเป็นทุเรียนพื้นบ้านที่มีอายุยาวนานกว่า 200 ปี จุดเด่น คือ มีเนื้อเยื่อ เนื้อแน่น เนื้อละเอียด และหวานเข้ม ทำให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับประทานมีความประทับใจ และกลับมาซื้อซ้ำจนต้องมีการเข้าคิวรอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มณีรัตน์ อธิพันธุ์เสถียร (2562) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวนับเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอย่างมากอาจกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้ชาวบ้านในชุมชนยังคงรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีรับเทวดา ทำบุญเดือนสิบ และทอดผ้าป่า วันสำคัญของทุกๆ ปี ปัจจุบันชุมชนยังประสบปัญหาด้านการพัฒนา เช่น ถนนชำรุด ไฟฟ้าส่องทางไม่เพียงพอ และสิ่งก่อสร้างเสื่อมโทรม ข้อเสนอในการแก้ไขคือการจัดทำงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค

ศักยภาพการท่องเที่ยวตามหลักขององค์ประกอบการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า พื้นที่ตำบลคลองหลามีศักยภาพการท่องเที่ยวตามหลักขององค์ประกอบการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมีศักยภาพสูงที่สุด คืออยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเข้าถึง และระดับน้อย ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ตำบลคลองหลามีศักยภาพมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา เพราะมีทั้งทรัพยากรธรรมชาติเกิดขึ้นเอง และที่มนุษย์สร้างขึ้น มีกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจ แต่ยังขาดศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ เปรมภาศรี เจริญธูมา (2566) ได้กล่าวว่า ศักยภาพการท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการสิ่งแวดล้อม และชุมชน ในการนำมาใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว เอื้อต่อการพัฒนาหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและสามารถรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวได้

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นต่อการเสนอแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลคลองหลา อำเภอลองโขง จังหวัดสงขลา ตามหลัก 3As ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูดใจ การจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว ควรจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อระบุช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเดินทางมายังตำบลคลองหลา โดยแสดงฤดูกาลที่น่าสนใจและผลไม้ที่มีให้เลือกในช่วงเวลาดังกล่าว การมีปฏิทินที่ชัดเจนจะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้ดีขึ้นและเพลิดเพลินกับผลไม้หรือกิจกรรมเฉพาะฤดูกาล ควรมีการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรอบให้มีความสวยงามและดึงดูดใจมากยิ่งขึ้น พัฒนาระบบการรักษาความสะอาด มีการจัดหรือเพิ่มจุดวางถังขยะให้มากขึ้น เพื่อรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุวนิตย์ หอมจะบก (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้น ๆ ควรสนับสนุนการจัดตั้งตลาดท้องถิ่นที่สามารถจำหน่ายสินค้าและของฝาก รวมถึงอาหารพื้นเมือง การพัฒนาตลาดท้องถิ่นจะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและเพิ่มความหลากหลายในการเลือกซื้อสินค้าและของฝาก นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาและเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ การใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เช่น TikTok Facebook และ Instagram จะช่วยเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลและโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยวของตำบลคลองหลา การสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจและมีคุณภาพบนแพลตฟอร์มเหล่านี้จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวและเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และควรปรับปรุงอาคารสถานที่สำคัญ เช่น จุดเช็คอิน อาคารที่พัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และที่พักค้างคืน รวมถึงการจัดทำแผนที่สำหรับนักท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึง ควรปรับปรุงถนนและเส้นทางการคมนาคมให้ดีขึ้น รวมถึงการสร้างป้ายบอกทางและสัญญาณจราจรที่ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้สะดวกและปลอดภัย เพิ่มบริการขนส่งสาธารณะ เช่น รถบัสหรือรถสองแถวที่เชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวหลัก และเพิ่มความสะดวกในการเช่ารถหรือจักรยาน สร้างจุดบริการนักท่องเที่ยว จัดตั้งศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีข้อมูลการเดินทางและแผนที่พร้อมบริการช่วยเหลือที่จำเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้ช่องทางการตลาดดิจิทัลและการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุวนิตย์ หอมจะบก (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรพัฒนาและฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง เพิ่มจำนวนที่พัก โฮมสเตย์ เพื่ออำนวยความสะดวกและบริการนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น การมีห้องน้ำที่สะอาดและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอจะช่วยสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้ใช้บริการทั่วไป นักท่องเที่ยวมักให้ความสำคัญกับความสะอาดสบายและความสะอาดของสถานที่ที่มาเยือน การมีห้องน้ำที่ได้มาตรฐานจะทำให้ผู้มาเยือนรู้สึกประทับใจและมีประสบการณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ซึ่งสอดคล้องกับ

วิจัยของสุนิตย์ หอมจะบก (2553) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังทรัพยากรท่องเที่ยว นั้นให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ และควรมีจุดบริการแก่นักท่องเที่ยว

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับตำบลคลองหลา

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ตามหลัก 3As โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรจัดให้มีกิจกรรมเพิ่มส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่กิจกรรมท่องเที่ยว เช่น

- จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อระบุช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเดินทางมายังตำบลคลองหลา การมีปฏิทินที่ชัดเจนจะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้ดีขึ้นและเพลิดเพลินกับผลไม้หรือกิจกรรมเฉพาะฤดูกาล

- ควรมีการโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยวในโซเชียลมีเดียมากขึ้น
- ควรเผยแพร่เรียนปากทำให้เป็นที่รู้จักมากกว่านี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน
- ควรมีตลาดภายในชุมชนไว้รองรับสำหรับการขายของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

2) ด้านการเข้าถึง ควรปรับปรุงถนนและเส้นทางคมนาคมให้ดีขึ้น รวมถึงการสร้างป้ายบอกทางและสัญญาณจราจรที่ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้สะดวกและปลอดภัย เพิ่มบริการขนส่งสาธารณะ เช่น รถบัสหรือรถสองแถวที่เชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวหลัก และเพิ่มความสะดวกในการเช่ารถหรือจักรยาน สร้างจุดบริการนักท่องเที่ยว จัดตั้งศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีข้อมูลการเดินทางและแผนที่พร้อมบริการช่วยเหลือที่จำเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้ช่องทางการตลาดดิจิทัลและการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง

3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยพัฒนาและฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง เพิ่มจำนวนที่พักโฮมสเตย์ เพื่ออำนวยความสะดวกและบริการนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ควรมีจุดรักษาความปลอดภัยในบริเวณอ่างเก็บน้ำคลองหลา การมีห้องน้ำที่สะอาดและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ จะช่วยสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้ใช้บริการทั่วไป และควรบูรณาการทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ก่อนที่จะเสื่อมโทรมลง

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและการเพิ่มทางเลือกให้นักท่องเที่ยว

2) ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เพื่อให้การประเมินศักยภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยแนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ล่วงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภรัตน์ พิณสุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์วรุฒม์ นาทิ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง ตลอดจนการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวินิจฉัยนางสาวธนพร คงบุญ ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านสำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งนำมาสู่ความสำเร็จล่วงไปได้อย่างราบรื่นเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ครอบครัวที่คอยสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จในครั้งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ และนิสิตสาขาภูมิศาสตร์ทุกคน ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาและคอยช่วยเหลือผู้วิจัยขอขอบคุณทุกคนเป็นอย่างยิ่ง ณ โอกาสนี้

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2542). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว* ใน โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ (หน้า 3). สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ดรชนิ เอมพันธุ์. (2549). *หลักนันทนาการและการท่องเที่ยว*. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธง คำเกิด อุทุมพร เรื่องฤทธิ์ เพียงฤทธิ์ เสงี่ยมศิลป์ จิตราภรณ์ เกรวัตร และชิตชนก มากจันทร์. (2564). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานรากวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืนของตำบลต้นตาล อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิศูนย์สุพรรณบุรี
- ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 11). บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาสน.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. เพรสแอนด์ดีไซน์.
- พจนา บุญคุ้ม. (2557). *การพัฒนาแบบการสื่อสารทางการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มภาคกลางตอนล่าง*. (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2538). *นิเวศวิทยากับการพัฒนาเศรษฐกิจ*. โอเดียนสโตร์.
- วรวิญญู แก้วไพรินทร์. (2564). *พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดในตำบลคลองสระบัว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- สุนิตย์ หอมจะบก. (2553). *แนวทางการพัฒนาแผนการประชาสัมพันธ์ จิม ทอมป์สัน ฟาร์ม อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.